

Ann Miller i Naomi Watts a *Mulholland Drive*

Toni Roca

Aleshores el cinèfil, que, malgrat tot, encara és simpàtic i una mica nostàlgic i mai perfectament tot el contrari, comprova que mentre la gent del cinema evoca el centenari d'un dels seus rostres més populars i mítics, l'inoludable Cary Grant, desaparegut d'entre tots nosaltres l'any de gràcia de 1986, altre ressonància també/també li arriba al cor sincer i obert d'home de cinema, el nom (però també la mort) d'Ann Miller, que als 81 anys d'edat, però res és segur, va marxar d'aquest món amb el silenci, tranquil·litat i discreció que foren les tòniques que retrataren la seva vida des de 1972 quan publicà dos llibres (excel·lents segons opinions d'aquells que el varen poder llegir) de memòries més o menys de joc o d'encanteri titulats *Miller's highlife* i *Tops in taps*. Llibres on va saber reflectir amb tota intensitat, llum, color i passió els extraordinaris anys de Hollywood quan el musical, sens dubte un gènere major i definitiu, regnava amb tota clamor de justícia. De justícia i plena actualitat de taquilla i recaptació. Ella, al llarg d'unes dècades de

prodigi, fou l'espectacle. Però l'actor nascut a la Gran Bretanya, elegant i ferm Cary Grant, fou també protagonista imprescindible i necessari. Una mort i un centenari els ha fet aparèixer gairebé junts a la plana de periòdics i revistes. Més conegut, de tota manera, l'interpret de *Con la muerte en los talones* que l'anomenada reina del "tap dance", els dons noms, les seves personalitats, han passat de forma brillant i clara a la història del cinema.

D'Ann Miller, nascuda a un poblet de l'estat de Texas, Chireno, no se sap si el 1919 o 1923, podem dir, entre altres coses, que fou lluminària i majestàtica a l'hora de fer front a l'embat sempre potent i fort, sobint dur, d'una càmera sempre implacable, forta, severíssim ull vigilant que controla, mirada, moviment, expressió de l'actor fins més enllà del més enllà possible i probable. A tot això, i encara més, fou capaç de fer una i una vegada més la ballarina Ann Miller que en paraules del crític cinematogràfic Roger Salas, "poseía una chispeante personalidad y sostuvo la leyenda de que era capaz de producir 500 taconeos por minuto, lo que la convirtió desde muy

pronto en la reina del baile urbano norteamericano...". I la paraula, el concepte urbà, lògicament es manté molt unit a la carrera cinematogràfica d'una de les essencials intèrprets de *Un día en Nueva York*, un dels caps i casals del gènere del musical, gènere sempre il·luminat, que il·lumina i ofereix una de les grans meravelles del cinema. Però Ann Miller, ja de petiteta mostrava inquietud i vivor per a donar ales de dansa a unes cames de revolta i foc, uns peus pur prodigi, un cos àgil competidor de gent tan il·lustres com les pròpies, i molt reconegudes, Eleanor Powell, Cyd Charisse o Ginger Rogers, representativa del musical de tota manera circumstancial perquè l'abandonà una vegada desfeta la parella Rogers/Astaire. Debuta a la no menys mítica Lucille Ball. Corria l'any 1937 i la carrera d'Ann Miller agafava volada; l'esmentada *Un día en Nueva York*, Easter parade amb Fred Astaire, *Kes me*, *Kate* amb Judy Garland. Després, anys cinquanta, programes espectaculars a la televisió fins el retorn al teatre de Broadway amb el musical, un altre clàssic del gènere, *Mame*. Les sabates de ballar de l'actriu les podem veu-

...Miller i Grant, coincidiren, doncs, en el temps. Però també en l'espai i varen fer realitat el somni daurat de les imatges en moviment. Dos camins, doncs, divergents i no convergents. Però dos camins d'èxit i felicitat

Encadenados

re al Museu de la Fundació Smithsonian, a la ciutat de Washington.

Cary Grant, i és molt comprensible, és una altra cosa, una altra història. Una ballava que era un prodigi d'estilització i formalitat sonora, l'altra caminava simplement amb una elegància d'estil i profunditzar impossible de superar i difícil, molt difícil, d'igualar. Els dos tingueren la sort de coincidir, no en pantalla precisament però sí durant un llarg període de Hollywood, final dels trenta i totes les dues dècades següents, on la qualitat, una qualitat diversificada a tots el gèneres característics d'aquells dies, d'aquells anys que semblaven, només ho semblava, inesgotables. Inesgotables fins que tots, abocats cap a la catàstrofe deixarem de confiar, d'estimar Hollywood i el seu cinema de sempre. Miller i Grant, coincidiren, doncs, en el temps. Però també en l'espai i varen fer realitat el somni daurat de les imatges en moviment. Dos camins, doncs, divergents i no convergents. Però dos camins d'èxit i felicitat.

"No tinc res a veure" -digué en certa ocasió el protagonista d'*Encadenados* o In-

discreta -"amb els personatges que interpreto, no estic dintre de ningú, només visc per el meu interior. Em limito a interpretar-me a mi mateix. Quan era un al·lot, a l'escola somniava que em transformava en un ser vividor que fa el que li dona la gana. La meua vida és l'esforç per fer real aquell somni d'escola...". Unes paraules, un significat, una interpretació de la vida que ell des del seu primer film, *Esta noche*, una producció de la Paramount rodada el 1931. Llavors el descobriment d'un talent necessari mercè a una premonició, transformada en realitat feta per Mae West que consolidà el projecte al filmar *Lady Lou*. Després amb la mateixa estrella, el 1963, quan de forma voluntària, perquè creia esgotat el seu projecte cinematogràfic, donà vida a la seva última pel·lícula, *Apartamento para tres*. I al llarg de tot això, el seu rostre al costat de realitzadors de la talla de Howard Hawks, Leo MacCarey, Stanley Donen, Frank Capra. Comèdies i drames que s'integren com a part essencial de la història del cinema que l'actor, nascut, però, amb el nom d'Archibald Alexander Lead (Bris-

tol, Anglaterra, 18 de gener de 1904) fou capaç de conduir entre un sentit perfecte i aristocràtic de la seducció, una fina però forta ironia que ell dominava a la perfecció, un somriure total i magnífic. No és estrany que una vegada retirat del món del cinema, 22 anys abans de la seva mort, acceptés una feina fàcil de fer, milionària i molt rentable, absolutament adient a la seva personalitat; fou uns anys representant de diverses marques de cosmètics. Perfecte. Perfecte.

De tota manera, abans de tancar la penúltima pàgina sobre l'actor voldria fer referència als seus treballs totals al costat d'Alfred Hitchcock. L'autor de *Los pájaros* (va fer el mateix amb James Stewart, i recordeu *Vértigo*) va transformar-lo fins el punt de fer-lo aparèixer com un personatge dur, atormentat, on el dolor humà (*Sospecha*), l'ansia (que és desig) per la supervivència (*Con la muerte en los talones*) o la intensa, aguda febre d'amor (*Encadenados*) el convertia en un ésser malalt que l'aproximava a la mort. Un Cary Grant diferent. Un actor complet. ■